

Achtergrond van de basisverlegging CPI 2014

Jaarlijkse basisverlegging CPI

De Consumentenprijsindex (CPI) geeft de prijsontwikkeling van een pakket van goederen en diensten zoals dit gemiddeld wordt aangeschaft door consumenten. De prijsontwikkeling van elke artikelgroep wordt gewogen met het aandeel in de totale bestedingen van de consument.

In 2007 is de reeks 2006 = 100 gestart en is ook begonnen met een jaarlijkse basisverlegging. In de jaarlijkse basisverlegging worden er nieuwe bestedingsaandelen bepaald. Deze worden telkens in januari van een jaar voor het eerst gebruikt voor de berekening van de prijsindexcijfers en blijven een jaar constant. Meer informatie over de wijzigingen die in 2007 zijn ingegaan kunt u vinden in het artikel [Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007](#)

Dit document licht de achtergrond van de jaarlijkse basisverlegging voor het verslagjaar 2014 toe.

Bepaling nieuwe bestedingsaandelen

De bestedingsaandelen van de gemiddelde consument worden als volgt bepaald:

- De CPI die in jaar t wordt gepubliceerd is, sinds het invoeren van de jaarlijkse basisverlegging, gebaseerd op het gemiddelde consumptiepatroon in jaar t-1. De inflatiecijfers die in 2014 worden gepubliceerd, worden dus gewogen met bestedingsaandelen van 2013.
- De basis voor het bepalen van de bestedingsaandelen in 2013 vormen de voorlopige consumptiecijfers van de Nationale Rekeningen (NR) van 2012. De cijfers van 2013 komen in de loop van 2014 beschikbaar.
- Als voor bepaalde artikelgroepen de cijfers uit de Nationale Rekeningen niet voorhanden zijn, worden alternatieve bronnen gebruikt, zoals het Budgetonderzoek.
- Met de bestedingen van 2012 worden de bestedingen van de consument in 2013 geschat. Grote aantoonbare wijzigingen in bestedingen tussen 2012 en 2013 zijn gecorrigeerd in de bedragen ten opzichte van de bedragen uit de Nationale Rekeningen.
- De bedragen uit de Nationale Rekeningen worden gecorrigeerd voor de conceptuele verschillen tussen het consumptiebegrip van de Nationale Rekeningen en van CPI. Het gaat hierbij om:
 - uitgaven van buitenlanders in Nederland (niet in CPI)
 - uitgaven van institutionele huishoudens (niet in CPI)
 - bruto benadering verzekeringen in de CPI
- De bedragen uit de Nationale Rekeningen worden via een vast schema verdeeld naar de internationale Coicop-indeling die wordt gebruikt voor de CPI.
- De onderverdeling van de gewichten gebeurt onder meer met behulp van het Budgetonderzoek. Voor het verslagjaar 2014 is het gemiddelde van de budgetonderzoeken

van 2008 - 2010 gebruikt. Daarnaast worden de scannerdata van de supermarkten en aanvullende marktinformatie gebruikt om de onderverdeling te maken, bijvoorbeeld bij voeding, energie en kleding.

- De bedragen op het laagste artikelgroepniveau worden vervolgens herschaald naar 100.000 punten.
- Vervolgens worden de bestedingsaandelen van het jaar 2013 gewaardeerd tegen prijzen van december 2013 en weer herschaald naar 100.000 punten. Deze weegpunten (ook wel decembergewichten genoemd) worden gepubliceerd op StatLine. Voor het verslagjaar 2014 zijn er op het laagste niveau 184 artikelgroepen (coicops).

Wegingen 2014

Hieronder staan de decembergewichten van de CPI op hoofdniveau voor 2014 en 2013:

Tabel 1. Gewichten van de CPI

Groep	Omschrijving	Verslagjaar 2014	Verslagjaar 2013	Vershil
1	Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	11 527	11 497	30
2	Alcoholhoudende dranken en tabak	3 044	2 993	51
3	Kleding en schoenen	4 515	4 692	-177
4	Huisvesting, water en energie	25 721	25 001	720
5	Stoffering en huishoudelijke apparaten	5 533	5 850	-317
6	Niet-verzekerde gezondheidszorg	1 138	1 084	54
7	Vervoer	11 037	11 601	-564
8	Communicatie	3 214	3 284	-70
9	Recreatie en cultuur	10 006	10 200	-194
10	Particulier onderwijs	148	146	2
11	Hotels, café's en restaurants	4 434	4 417	17
12	Diverse goederen en diensten	11 300	11 195	105
13	Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten	3 759	3 677	82
14	Consumptie in het buitenland	4 624	4 363	261
	Totaal	100 000	100 000	

Bron: CBS.

Wijzigingen weegschema

De belangrijkste bijzonderheden bij het bepalen van de gewichten voor 2014 zijn:

Kledingstoffen (Groep 3 –Kleding en schoenen)

Vanwege de teruggelopen bestedingen wordt de groep Kledingstoffen (nummer 03110) vanaf 2014 niet meer gepubliceerd. Vorig jaar was de weging van deze artikelgroep 80 weegpunten. De weging is naar rato verdeeld over de artikelgroepen Herenkleding, Dameskleding, Kinderkleding en Babykleding (respectievelijk nummer 03121 t/m 03124).

Reparatie van schoenen (Groep 3 –Kleding en schoenen)

Ook de groep Reparatie van schoenen (nummer 03220) wordt vanaf 2014 niet meer gepubliceerd. Vorig jaar was de weging van deze artikelgroep 34 weegpunten. De weging is naar rato verdeeld over de artikelgroepen Herenschoenen, Damesschoenen, Sportschoenen volwassenen en Kinderschoenen (respectievelijk nummer 03211 t/m 03214).

Energie (Groep 4 -Huisvesting, water en energie)

Voor de bestedingen aan gas is gecorrigeerd voor het verschil in gasverbruik tussen het voorlopige NR jaar (2012) en het wegingsjaar (2013). Hiervoor wordt het aantal graaddagen¹ van 2012 vergeleken met dat in 2013. Het aantal graaddagen in 2013 was 6,9 procent hoger dan in 2012. Rekening houdend met het feit dat een deel van de bestedingen aan gas niet samenhangt met de temperatuur, is het voorlopige NR bedrag gecorrigeerd met 4,2 procent.

Voor zowel gas als elektriciteit is ook een prijscorrectie gemaakt. In 2013 was de gemiddelde prijsstijging van gas 2,1 procent ten opzichte van 2012.

Het voorlopige NR bedrag voor gas is, inclusief de verbruikscorrectie, met 6,3 procent gecorrigeerd.

De elektriciteitsprijzen zijn in 2013 gemiddeld met 3,6 procent ten opzichte van 2012 gestegen. Deze prijsstijging is doorberekend in het aantal weegpunten.

Autobrandstoffen (Groep 7 – Vervoer)

De gemiddelde prijsverandering in 2013 ten opzichte van 2012 was voor autobrandstoffen -1,4 procent. Met dit percentage is het voorlopige NR bedrag voor de autobrandstoffen gecorrigeerd.

Huur materiaal voor recreatie (Groep 9 –Recreatie en cultuur)

Vanwege de teruggelopen bestedingen wordt de groep Huur materiaal voor recreatie (nummer 09417) vanaf 2014 niet meer gepubliceerd. Vorig jaar was de weging van deze artikelgroep

¹ Een graaddag is het per dag berekende verschil tussen 18°C (stookgrens) en het etmaalgemiddelde van de buitentemperatuur. Alleen buitentemperaturen lager dan 18°C worden hierbij meegeteld.

33 weegpunten. De weging is naar rato verdeeld over de overige groepen van 09410 Diensten met betrekking tot recreatie en sport.

Kort- en langlopende reeksen in de CPI

Vanaf januari 2007 wordt het consumptiepakket van de CPI jaarlijks aangepast. Dit betekent dat de langlopende reeks 2006=100 gebaseerd is op jaarlijks veranderende bestedingsaandelen.

Om de indexcijfers van de verschillende jaren (met verschillende bestedingsaandelen) aan elkaar te koppelen wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

Voor alle CPI artikelgroepen worden zogenaamde kortlopende indexreeksen bepaald. Voor het verslagjaar 2014 beginnen deze kortlopende indexreeksen in december 2013 en lopen ze 13 maanden, dus tot en met december 2014. Bij de start van een kortlopende reeks staan alle indexen op 100.

Met behulp van deze kortlopende indexcijfers van de verschillende artikelgroepen worden iedere maand in 2014 de prijsveranderingen ten opzichte van december 2013 berekend.

Deze prijsveranderingen worden vervolgens vermenigvuldigd met de langlopende reeks voor iedere artikelgroep van de CPI in december 2013.

In formule:

$(\text{CPI januari 2014} = (\text{CPI december 2013}) * (\text{kortlopende CPI januari 2014}) / (\text{kortlopende CPI december 2013} = 100)).$

In tabel 2 staat een fictief voorbeeld voor de artikelgroep brood en beschuit. In de rechterkolom staat de langlopende reeks, van januari 2013 tot en met december 2013. De waarde voor januari 2014 wordt berekend met de kortlopende reeks die in december 2013 met waarde 100 start.

De eerste stap is het berekenen van de prijsverandering in januari 2014 ten opzichte van december 2013. Dat is $100,47/100 = 1,0047$.

De tweede stap is het vermenigvuldigen van die prijsverandering met het indexcijfer van december 2013 uit de langlopende reeks. Dus $1,0047 * 115,29 = 115,83$. Dat is dus de waarde van de langlopende reeks voor januari 2014.

Tabel 2. Een fictief voorbeeld voor de artikelgroep Brood en beschuit

	Kortlopende reeks (december 2013=100)	Langlopende reeks (2006=100)
2013		
januari		111,06
februari		112,73
maart		112,87
april		113,23
mei		112,99
juni		114,70
juli		113,10
augustus		113,91
september		111,45
oktober		114,46
november		114,70
december	100,00	115,29
2014		
januari	100,47	115,83

Bron: CBS.

De kortlopende reeks

De gewichten die bij de berekening van de kortlopende indices worden gebruikt zijn de gewichten van het jaar 2013, gewaardeerd tegen het prijsniveau van december. Ook in de persberichten en op StatLine worden deze decemberegewichten getoond en niet de jaargewichten.